

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja mesečno enkrat. - Uredništvo in upravljanje je v Salendrovi ulici št. 6. - Telefon št. 2283.
Oglase se računa po ceniku. - Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Frelih.

Štev. 7-8.

Ljubljana, 1. avgusta 1931.

Leto XI.

Agrarna kriza in nje rešitev

I.

Če se govori o današnji splošni agrarni krizi, tedaj se navaja navadno kot argument za to krizo trditev, da je sedanja kriza zopet ena onih kriz, ki se vsled konjunktur ponavljajo v kmetijstvu po gotovem številu let. Pristaši državnega gospodarjenja in stremljenj socializiranja smatrajo zadevo za lahko in pravijo, da so te periodično se ponavljajoče krize neobhodna posledica gospodarstva privatnega kapitala.

Temu nasproti se mora pa ugotoviti, da sedanja agrarna kriza ni samo posledica konjunktura, marveč tudi strukture, to se pravi, da je ne povzročajo samo periodične izpremembe konjunktura, marveč tudi, in sicer predvsem izpremembe v vsem sestavu gospodarstva, ki so se izvršile v zadnjih desetletjih. Posebno v povojnem času se je ta izpreminjevalni proces zelo naglo izvršil, tako da je moralo priti do krize v kmetijstvu. Vsled tega se more agrarna kriza odpraviti le tedaj, če splošno uvidijo, da so te izpremembe v strukturi narodnega gospodarstva bistvene povzročiteljice krize, in če se po tem urede vsi koraki v svrhu odstranitve krize.

Danes je vse organizirano, podjetniki kakor delojemalci; samo kmetijska produkcija še ni razumela te vse prevladajoče ideologije in meni, da se more upirati tem ogromnim združitvam vseh sil v železen zid diktata cen s slabimi močmi posameznika.

Kmetijstvo v pretežni večini dežel ni razumelo izprememb, ki so se izvršile v ostalem delu narodnega gospodarstva. Vzrok temu je ta, da obstoji kmetijstvo iz brezštevilnih malih samostojnih producentov, dočim je bilo število samostojnih podjetnikov drugih gospodarskih panog še vedno razmeroma manjše, in da ti posamezni kmetijski podjetniki delajo raztreseni vsepovsod po deželi, dočim delajo oni v mestih in vsaj blizu prometnih zvez strnjeno. V industriji pride tudi lažje do razgovorov in gospodarskih združb nego v kmetijstvu. Posledica tega je, da dela kmetijska produkcija pod popolnoma nasprotnimi pogoji. Kartelirana podjetja večinoma samo določajo cene za svoje produkte vsaj v tuzemstvu. Vsled obvladavanja celokupne produkcije in smotrene ureditve prodaje morejo prisiliti konzumenta, da jim plača to določeno ceno. Kmetovalci pa niso združeni, marveč si stojijo kot posamezni podjetniki spričo neorganizirane produkcije v popolnoma svobodnem, da ne rečemo divjem konkurenčnem boju drug proti drugemu.

Kmetovalec ne more tako kakor industrije določiti cen svojim produktom, ne more diktirati konzumentu cene za svoje blago, marveč dobi toliko, kolikor mu nudi veletrgovec in konzument. Kmetova-

lec torej ne more doseči za svoje produkte onih cen, ki se določajo na podlagi produkcijskih stroškov. Vsled tega tudi ne more dobiti za svoje delo le približno one protivrednosti, kakor so si jo druge skupine že zdavnaj izvojevale. Kajti cene enega tržnega dneva, da enega dela sežije in vse konjunktura ne določa kmetovalec, marveč prav pogostoma njegove prodaje, ki jih mora izvršiti vsled svojih finančnih razmer. To prodajno nujno povzroča predvsem ta okoliščina, ker kmetovalec ne producira za trg.

II.

V industriji uravnavajo produkcijo po povpraševanju. V kmetijstvu pa nihče ne regulira produkcije. Vsak kmetovalec producira zase, ne oziraje se na to, je-li potrebuje njegov pridelek, je-li ga more prodajati ali ne, je-li trg dozajen zanj ali ne. Če je pridelek gođen za prodajo, ga nese takoj na trg. Če je produkcija mnogo večja nego trenutna potreba, se morajo za ta pridelek cene znižati, dočim je po drugih poljedelskih pridelkih veliko povpraševanje in vsled tega pomanjkanje.

Spričo dejstva, da je kmetijstvo brez vsakršne zveze porazdeljeno v toliko milijonov podjetij, da vsakemu kmetovalcu primanjkuje gotovine, je vsak kmetovalec prisiljen, nesti svoje pridelke takoj po dozoritvi na trg. Vsled tega se pojavi včasih poplavljenje trga, prevelika ponudba, kar je seveda združeno s težkim nazadovanjem cen, dočim bi kmetovalec, če bi mogel čakati na čase pomanjkanja blaga, dosegel celo primerno zvišanje cen.

Tako se dogaja, da se drugi sloji, ki nimajo ničesar opraviti s produkcijo kmetijskih pridelkov, poslužijo svojih razpoložljivih denarnih sredstev v to svrhu, da imajo koristi vsled te neorganiziranosti kmetijstva, vsled nujne denarne potrebe kmetovalcev in vsled njihove brezsmotrene ponudbe na ta način, da pokupijo poceni velike množine ponujenega blaga, ga na primeren način vskladiščejo in ohranijo ter ga potem suksesivno pošiljajo na trg. Ta izravnava v zalaganju trga zajamčuje tem krogom razmeroma velik dobiček, ker mora producent pri teh prodajah v sili tudi dobro blago prodati za najnižje cene, samo da jih spravi v denar in da pride do gotovine, s katero mora kriti svoje obveznosti. Na ta način si moramo razlagati tudi dejstvo, da je pridelajoči kmetovalec večinoma le v manjših odstotkih deležen donosa cene, ki jo mora plačati konzument, nego oni krogi, ki tvorijo razsežno organizacijo, v kateri skuša seveda vsak član doseči svoj primeren zaslužek.

Kmetovalec dela večinoma na to, da pridelava v svojem obratu vse, kar potrebuje v svojem gospodarstvu, pri čemer se čestokrat niti na to ne ozira, ali so produkcijske razmere za vse te panoge dovolj

ugodne za zadosten donos. To povzroča na drugi strani zopet to, da se kmetovalec ne more bolj poprijeti one produkcijske panoge, za katero bi bilo njegovo gospodarstvo posebno pripravno. Da se kmetovalec še vedno drži tega produkcijskega načina, je pač vzrok tudi ta, da kmetovalec ne pozna trgovskega knjigovodstva in kalkulacije, vsled česar ne more priti do pričanja, da je tako gospodarstvo v mnogem oziru predrago in vsled tega nerenabilno. Če bi mogel kmetovalec še danes kakor v prejšnjih časih s svojo lastno produkcijo kriti skoraj vso potrebo svojega gospodinjstva, bi to ne prišlo toliko v poštev in bi še vedno mogli govoriti o smotrenem gospodarstvu. Ker se je pa razmerje bistveno izpremenilo in ker mora kmetovalec vsaj en del svoje produkcije spraviti v denar in na trg, tedaj ni njegov produkcijski način z ozirom na trg nič več smotren, marveč popolnoma brez vsakega smotrenega načrta. Vsled tega ne obvlada trga, marveč je popolnoma odvisen od od trga.

Kmetovalec mora prodajati svoje pridelke za ceno, ki mu jo predpiše odjemalec in ki se določa brez ozira na produkcijske stroške. Nesmotrena produkcija povzroča, da kmetovalec ne more v pravo razmerje spraviti donosa iz prodaje svojih pridelkov s produkcijskimi stroški.

Spričo raznoličnosti načel, ki si jih je postavilo gospodarsko življenje v novejšem času v industriji, v velepodjetijstvu, pri večjem delu delojemalcev kakor tudi v javni upravi, in spričo starih metod v kmetijstvu, nastaja pojav, ki ga moremo primerjati škarjam: na eni strani režejo zvišani produkcijski stroški, na drugi strani zmanjšani produkcijski dohodki rentabiliteto kmetijstva ter ga uničujejo. Vsled tega je nemogoče obstoj kmetijske produkcije, dokler je na eni strani brez smotrenih načrtov in trpi svobodno konkurenco, dočim mora na drugi strani prenašati smotreno organizacijo vsega ostalega gospodarskega življenja. Z eno besedo: Kmetijstvo toliko časa ne bo rentabilno, dokler bodo blago in predmeti, ki jih mora kupovati, in pa dajatve, ki jih mora plačevati, fiksne komponente, dočim ostanejo dohodki labilne komponente. Kmetovalec ne more, kakor industrijec, prevaliti vseh davkov in socialnih dajatev na konzumente, marveč jih mora plačevati iz lastnega žepa; razen tega mora pa kot konzument blaga drugih gospodarskih panog nositi tudi še del njihovih bremen.

Industrija more zvišati mezde svojim delavcem, ker ne nosi sama tega poviška, marveč ga tudi vkalkulira v cene produktov. Tudi v tem oziru je pri kmetovalcu drugače; ta ne more ali sploh udinjati nobenih ljudi, ker si spričo današnjih razmer v kmetijstvu ne more privoščiti takega luksusa, ali pa, ker ne more plačevati zadevnih mezd.

Vsakomur mora biti pač jasno, da bo tako nesorazmerje cen med produkti, ki jih kmetovalci prodaja, in onimi, ki jih kupuje, sčasoma onemogočilo obstoj kmetijstva.

V najožji zvezi s tem je tudi vprašanje kmetijskih delavcev in vprašanje bega z dežele, ki povzroča večjo brezposelnost v mestih. Ona podjetja, ki morejo vračunati v cene svojega blaga tudi mezde in plače za svoje nastavlence, morejo tudi po tem plačevati svoje uslužbence. Če gotovi krogi predbacivajo kmetovalcu, da ta slabše plačuje svoje ljudi, tedaj se ravno ta okoliščina ne vpoštevata pri kalkulaciji. Vprašanja kmetijskih delavcev in bega z dežele ne bodo prej časa primerno rešili, dokler ne bo omogočen kmetovalcem gotov dohodek in ravnotako kalkulacija, kakor je to pri drugih gospodarskih panogah samoobsebi razumljivo.

Dejstvo je, da se je v predvojnem času kupna moč kmetovalca vedno bolj krepila, kar je povzročilo zvečanje industrijske produkcije. Ker se je pa uničila kupna moč kmetijstva, tedaj ta ne more biti več odjemalec industrijskih izdelkov, vsled česar izgubi industrija važen del svojih konzumentov. Razmah industrije pred vojno je predvsem povzročilo dejstvo, da se je razmerje med cenami produktov, ki jih je proizvajal kmetovalec, in onimi, ki jih je izdeloval industrijec, vedno bolj zboljševalo v prid kmetijstva, vsled česar se je avtomatično večala kupna moč kmetovalčeva. Sedanja kriza v kmetijstvu povzroča konsekvenco tudi krizo v industriji, čeprav se ta nahaja v ugodnejšem položaju.

(Nadaljevanje sledi.)

Novi gradbeni zakon

Naše dosedanje gradbeno zakonodajstvo je bilo že zastarelo in tako različno, da je bil skrajni čas, da se to unificira, t. j., da se stvari enoten zakon za vso našo državo.

Zato tudi mi, ki smo zelo zainteresirani na tem, da se postavijo enotne norme, po katerih se mora graditi, ker sedanji razni stavbni redi so bili pomanjkljivi in nejasni, tako da je v resnici v nekaterih krajih vsak mogel delati po svoji mili volji, smatramo ta novi gradbeni zakon za važen, čeprav vsebuje precej trdot za posestnike.

Zakon ima namreč nalogo, da daje čim večjo svobodo za materialno zidanje, v kolikor se more to spraviti v sklad z javnimi interesi, pa tudi s privatnimi pravi, ki potrebujejo zaščite. Ta zakon tudi treba, da omogoči gradbeni razmah napram posebnim lokalnim in osebnim potrebam in posebnim željam gotovih krajev. A ne sme ovirati razmaha gradbene tehnike. Da se to doseže, mora zakon dovoljevati čim večjo svobodo in postavljati svoje meje samo tam, kjer zahtevajo to v prvem redu obziri na javno varnost, higijeno in promet, kakor tudi tam, kjer to zahtevajo ekonomski razlogi in socialne potrebe.

Z novim zakonom so urejena tudi mnoga občinska vprašanja tehničnega značaja in podani pogoji za osnivanje naselbin, kakor tudi poslopij v splošnem, popolnoma v modernem duhu. Upamo, da se bo v bodoče posvečalo pažnjo temu tako važnem predmetu, da zopet ne zaostanemo za tehničnim razvojem z ozirom na stanovanje.

Glavni cilj tega zakona je bil, da utrdi osnovne potrebe in jim prilagodi odredbe in urejanje in ustanavljanje mest in naselbin. Je samo tako zvan »okvirni zakon«, ki ugotavlja samo dopustne maksimalne in minimalne meje, dočim si morajo mesta in razne druge naselbine v

okviru teh določenih mej stvoriti svoje pravilnike, ki odgovarjajo lokalnim potrebam in razmeram.

Regulirano je zelo važno vprašanje o razlastitvi zemljišč v javne svrhe in izvedba regulacije mest. Ravno tako je tudi urejeno vprašanje prispevkov hišnih lastnikov za napravo cest in hodnikov na ulicah.

Ta doprinos ne sme prekoračiti polovice celokupnih stroškov.

V posebnih poglavjih so obdelane regulacijske osnove,

s katerimi se odreja, da mesta in mesta, ki nimajo regulacijskega načrta, uredbe o njega izvajanju in gradbenega pravilnika, morajo to izdelati in predložiti pristojni oblasti najpozneje v roku 6, pravilnik v roku 2 let.

Izredno dobra in pametna je uredba, da se regulacijski načrti ne smejo izpreminjati brez posebno važnih interesov. Enkrat in končno sestavljeni načrti se smejo izpreminjati samo v najnujnejših slučajih, a nikakor ne radi želje poedincev ali po protekciji gotovih oseb.

Prepovedano je graditi nebotičnike.

Popolnoma dobra je uredba, ki ne dovoljuje postavljanja zgradb z več kot petimi nadstropji vrhu pritličja, ker je dovolj prostora, tako da ni treba iti preveč v višino.

Izjeme so dopustne samo v javno korist in zlasti pri spomenikih in monumentalnih zgradbah. Mi še dolgo ne bomo potrebovali nebotičnikov, ker so za nas odveč, a za stanovanje nehygienični, ker stanovalci višjih nadstropij vdihavajo to, kar izdihavajo stanovalci nižjih nadstropij.

Javni nasadi in zaščitni pasi.

V tem pogledu je zakon popolnoma modern, ker predvideva normo za javne nasade in zaščitne pase, kjer se ne sme naseljevati, da mestom ne primanjkuje dovolj svežega zraka. Zahteva se tudi vzdrževanje gozdov v bližnji in daljni okolici mest.

Naravne lepote (jezera, slapovi, gozdi) sosednjih občin ali privatnih lastnikov se lahko razlaste v javnem interesu in proglase za narodni park. Ob izdelavi regulacijskega načrta smejo določiti občine po potrebi in v glavnih črtah tudi ureditev bližnjih terenov v mejah svoje občine, pa tudi izven mej svoje občine (okoliša), zlasti glede čuvanja in zaščite naravnih lepote, kakor tudi otvarjanje javnih parkov in izletišč.

Predpisi o arhitektonskem izoblikovanju so času primerni, ker zahtevajo čim pravilnejšo obliko in sklad s krajem in okolico. Občina sme predpisati za poedine ulice, trge, prav tako za notranjost blokov, tudi posebno arhitektonsko izoblikovanje. Dovoljenje za zidanje se ne sme dati za one gradbe, ki bi kazile sliko kraja.

Vsa neograjena posestva v ožjem gradbenem okolišu morajo imeti ograje v urejenih ulicah na regulacijski črti po tipu, ki ga predpiše občina.

Posebna skrb je posvečena higijeni. Vsako stanovanje mora imeti najmanj sobo, kuhinjo, shrambo in stranišče. Okna morajo biti v neposredni zvezi s prostim zunanjim prostorom, v zgradbah za prebivanje in delo pa morajo tako ležati proti durim, da se dajo prostori popolnoma zračiti. V stanovanjih v podzemlju ne sme biti podzemski pod nižji od enega metra pod najvišjo točko hodnika ali okolnega terena.

Važni so tudi predpisi glede najmanjših dovoljenih višin poedinih prostorov, in sicer v podzemlju 2-50 m, v pritličju 3 m, v nadstropjih 2-80 m, za gospodinjke

namene pa 2-25 m. Stopnišča smejo služiti samo za največ 4 stanovanja v enem nadstropju, vsako nadstropje mora imeti svoje dimnike po 15 cm premera in v vsak tak dimnik se ne sme vpeljati več kot 3 kurišča.

Kdor zida višjo zgradbo od sosednje, mora na svoje stroške vzdigniti sosednji dimnik do potrebne višine. Vsaka večja zgradba mora biti opremljena s hidranti in najpotrebnejšim gasilnim orodjem.

Dana je olajšava za mala stanovanja, za katera se smatrajo samo stanovanja v redkem naselju z največ 100 m² površine.

Za postavljanje takih hišic na deželi so predvidene olajšave z ozirom na solidnost in izvedbo. Tu je izražena velika socialna dobrota, ker dovoljuje zidanje s skromnejšimi sredstvi, tako da lahko pridejo tudi manj premožni pod lastno streho.

Ureditev gradilišča

govori o pogojih, pod katerimi se more postaviti zgradbe, določa velikost in obliko, dolžino pročelja in v zvezi s tem apropiacijo, parcelacijo in komasacijo zemljišč.

Razlastitev (ekspropriacija).

V javno korist in za izvršitev regulacijskega načrta sme občina privatne nepremičnine razlastiti tudi zoper voljo lastnikov ali jih obremeniti s pravico služnosti. Za zemljišča in zgradbe, ki se razlašajo, je dati lastniku pravično (primerno) odškodnino, ki jo je treba določiti zlasti na vrednost zemljišča in zgradb ob času cenitve.

Obveznosti in omejitve.

Gradbenopravne obveznosti, ki jih naloži občina na podstavi teh predpisov poedinim gradiliščem, obremenjujejo dotično gradilišče ter prehajajo na vsakega lastnika gradilišča. O tem morajo občine voditi posebne knjige.

Napravljanje kolovozov in hodnikov, vodovodov in kanalizacij.

Te napravlja obenem z njih zvezami s privatnimi posestvi občina. Občina tudi odobrava načrte za vodovod in kanalizacije privatnih posestev. Lastniki posestev morajo povrniti občini efektivne stroške za napravo hodnika ob svojih posestvih v ulicah, določenih z regulacijskim načrtom. Občina sme naložiti za kritje stroškov, ki so ji nastali z napravo novih ali z razširitvijo ali regulacijo obstoječih ulic ali trgov, lastnikom onih zemljišč, ki leže ob teh ulicah ali trgih, poseben prispevek. Skupna vsota teh prispevkov sme segati največ do polovice skupnih stroškov. Lastniki zazidanih gradilišč morajo zvezati svojo kanalizacijo z ulično. Isto velja tudi za vodovod.

Fond za izvajanje regulacije.

Za izvajanje regulacije pri vsakem mestu in trgu mora ustanoviti občina regulacijski fond, v katerega se stekajo zadostne dotacije, določene s proračunom, dohodki od parcelacije, razlastitve, komasacije, gradbenih taks in kazni ter dohodki od prodaje občinskih posestev, in sicer najmanj 25% od prodajne cene. S tem fondom občina postopoma izvaja regulacijo svojih nasel.

Tukaj smo v kratkem povedali samo ono, kar v prvem redu zanima naše čitatelje.

Kje je denar

najbolj varno in dobro naložen? V novi »Hranilnici in posojilnici hišnih in zemljiških posestnikov v Ljubljani«, Salendrova ulica 6. Zahtevajte položnico. (Glej inserat!)

Ivan Frelj:

Ljubljansko občinsko gospodarstvo

(Ta odgovor sem poslal »Jutru«, ki ga pa še do danes ni niti omenilo. Vsled tega sem primoran ga tukaj objaviti v vednost našim članom.)

Tako je naslovil ljubljanski gosp. župan dr. D. Puc dva članka v »Jutru«, katerima je dodal še enega z naslovom »Ljubljanski tramvaj« in je v vseh treh skušal ovreči trdive, izrečene glede mestnega gospodarstva na zadnjem našem občnem zboru (Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani) po meni, oziroma drugih govornikov. Društvo hišnih posestnikov ima po svojih pravilih dolžnost braniti skupne gospodarske koristi svojih članov. Naravno je, da imajo hišni posestniki največji interes na gospodarstvu z občinskim premoženjem in na tem, da občinska bremena morebiti ne bodo narasla previsoko. Gotovo bi bilo slabo stanovsko društvo, če bi se ne brigalo za važne občinske zadeve. Ker sem slučajno že precej let predsednik tega društva, moram vsled tega paziti na koristi posestnikov in če se mi kakšni stroški zde neprimerni, oziroma previsoki, je moja dolžnost, da to javno omenim, ker drugače bi bilo naše društvo samo nekako štafažno paradno društvo. Na zadnjem občnem zboru je bila na dnevnem redu tudi točka o ljubljanskem občinskem proračunu in gospodarstvu, katero sem prav kratko omenil samo ljubljanski tramvaj, park Tivoli ter sem samo s par stavki odpravil ljubljanski občinski proračun za l. 1931.

Če bi bil najmanj slutil, da se bo g. župan tako obširno bavil z našimi kratkimi opazkami, bi bil tudi mnogo obširneje razpravljal o občinskem gospodarstvu in razmerah. Takoj v začetku pa moram poudarjati, da sem se čudil, da se je g. župan obširneje bavil z mojo malenkostno osebo, medtem ko jaz njega niti najmanj nisem omenil in ravnotako tudi ne drugi govorniki. Vsak bi pričakoval, da se trditve spodbijajo samo z dokazi in argumenti, ne pa z opisovanjem ali klasificiranjem posameznih oseb. Bili smo uverjeni, da so ti časi minuli, a kakor vidimo, se hoče to pri nas na novo vpeljati.

Na posamezne članke bi bil že davno odgovoril, ker sem dobil vsestransko toliko pritrjevanj k svojim izvajanjem, da sem mislil, da odgovor lahko izostane, ker se s kritiko strinja večina ljubljanskega prebivalstva in da jih je prav malo, ki zagovarjajo trditve g. župana. Ker pa vendar nekateri mislijo, da so trditve g. župana pravilne, zato moram vseeno na nekatere županove besede nekoliko odgovoriti. Najprej ugovarjam županovi trditvi, da nastopam kot nezmožljiv sodnik nad občinskim gospodarstvom, temveč se omejujem samo na to, da svarim v sedanjem času na izdatke, ki bi se lahko odložili ali opustili, za kar naj služi samo dokaz kopališče v Mednem. Pri zadnjem svojem govoru o občinskem proračunu ni mogel g. župan prav nikjer izslediti, da bi ne bil obvladal materije, o kateri sem govoril in da nisem proučil na razpolago mi danega gradiva o občinskem gospodarstvu. Stavljal sem samo predloge, kje bi se dalo stroške znižati odnosno dohodke povišati, na kar mi pa g. župan še do danes ni odgovoril. Naj blagovoli g. župan odgovoriti, katerih po meni predlaganih postavk ni bilo mogoče znižati, ker vse to iz dotičnega občinskega proračunskega materiala nikjer ni razvidno. Da bi bilo treba za dobro gospodarstvo, oziroma za varčevanje imeti strokovno znanje, to je pa popolna novost, ker ravno največji »strokovnjaki« velikokrat prav slabo gospodarijo in za izgradnjo in razvoj mest ni potreba prav nobene vede,

temveč samo zdrav razum. Vsako mesto ima popolnoma drugačne razmere in se jih ne da soditi po enem kopitu, odnosno iz enega mesta prenesti v drugo. Prav preprosto človek lahko postane zelo dober in varčen župan in ni najmanj zato potrebno kako pravno znanje.

O absolutizmu na magistratu se bo obširneje govorilo na posebnem našem občnem zboru, pristavljam pa že danes, da se mnogo občinskih zadev obravnava v posebnih predsejajih, h katerim se ne vabijo vsi občinski svetniki. Kako je to mogoče, ni razumljivo. Brez občinske seje se je znižala pristojbina kinopodjetjem od 25% na 8%. Da sem bil pri glasovanju pri proračunu osamljen, me prav nič ne žalosti, ker za menoj ne stoje samo skoro vsi ljubljanski posestniki, temveč glede proračuna tudi velika večina ostalega ljubljanskega prebivalstva. Da pa so za proračun glasovali vsi občinski svetniki razen mene, je to samo slučaj vsled zadnje spremembe v občinskem svetu. Sedanja večina v občinskem svetu pa najbrž ne bo ostala na večne čase, vsaj ne tako trdna kakor je bila zadnjikrat. G. župan mi je očital, da sem simpatiziral enkrat z eno, enkrat z drugo stranko. Kot predsednik Društva hišnih posestnikov pa sem imel opraviti s političnimi strankami in v kolikor so zagovarjale naše stališče, sem z njimi simpatiziral, drugače pa nikoli ne, ker sem že takrat smatral ostudno politično gonjo za pogubno in nevzdržno. Priti pa je moral najvišji ukaz, da se je temu napravilo konec in če bi bili političarji že takrat mojih nazorov, bi ne bilo prišlo takrat do tako strašnih razmer v naši državi. S številom svojih prijateljev sem prav zadovoljen, če jih tudi nisem našel pri zadnjem glasovanju v občinskem proračunu. Svojih nazorov in mišljenj pa nisem prav nikoli najmanj spreminjal, kakor to delajo drugi in sem se vedno držal začrtane poti. Zelo me veseli izjava g. župana, da občinski svetniki nikoli ne gledajo na svoje osebne koristi in upam, da bo pri tem tudi nadalje ostalo.

Če g. župan misli, da nimam jaz teh lastnosti v izraziti meri, me to popolnoma nič ne spravi iz ravnotežja, ker sam sebe toliko poznam, da vem koliko koristi imajo od dela drugi in koliko koristi jaz, ki sem pa odgovoren samo svoji občinski organizaciji, ki ima o tem razsojati. Če bi tudi drugi funkcionarji dobivali taka plačila, bi precej denarja ostalo za druge namene.

Glede ljubljanskega tramvaja pa prav kratko zavračam županove trditve, da bi bil kdaj nastopil proti tramvaju na Vič ali v Šiško, ker je to popolnoma izmišljeno, ravnotako tudi neresnično, da bi se bil potegoval za tramvaj po Gosposki ulici, temveč vedno po Wolfovi in Vegovi ulici, in sem omenil Gosposko ulico samo v toliko, kolikor je to poudarjal zastopnik mestne občine na nekem našem sestanku, ki je menil, da bi tramvaj po Gosposki ulici dobil največ prometa, ker bi pritegnil tramvaju večji del mesta, ki bo sedaj od njega izključen. Res mi je nerazumljivo, kako je zamogel g. župan napisati trditev, da mi ni všeč, da dobe tramvajsko zvezo najbližja predmestja, kakor: Šiška, Tržaška cesta, Glince in Vič, in prosim g. župana, da mi dokaže kdaj in kje sem to trdil in pisal. Nastopil sem samo proti tramvaju v Št. Vid, ker smatram to napeljavo še danes za sedaj veliko napako. V vseh mestih se najprej izpelje v lastni občini za lastno prebivalstvo in šele potem po potrebi in dohodkih izven mesta v tuje občine. Vsakdo mora biti prepričan, da bo tramvaj v Šentvid mestnemu prebivalstvu več škodoval kakor koristil. Če bi pa imel tramvaj voziti mimo moje hiše, bi se ga ravno tako branil, kakor se ga branijo drugi. Lahko

je občinskemu svetu trditi, da bo pozneje zgradil tramvaj v vseh delih mesta, toda veliko vprašanje je, če bo za to imel na razpolago denarna sredstva, ko se bo pokazala nerentabiliteta tramvaja. Za Wolfovo in Vegovo ulico sem se potegoval radi tega, ker so me posestniki in drugi interesi prosili, naj se pridružim akciji proti napeljavi tramvaja v Šelenburgovi ulici in v Gradišču. Kot predsednik našega društva sem na zahtevo svojih članov moral to storiti in nisem pri tem prav nič mislil, kje stoji moja hiša. Upravičeno pa še danes trdim, da bi se moralo Krakovskemu in Trnovskemu predmestju dati prednost za tramvaj pred Št. Vidom. Če se je tramvaj pred dobrimi 30 leti speljal Pod trančo in Starem trgu, še ne opravičuje izpeljave po Šelenburgovi ulici sedaj, ker takrat še ni bilo nobenega avtomobilnega prometa. Gotovo pa vsi ondotni posestniki in trgovci danes želijo, da se tramvaj iz teh ulic odstrani. Glede sklicevanja g. župana na tramvaj v Murgasse v Gradcu sem že zadnjič odgovoril.

Glede Wolfove ulice še omenim, da bi bilo treba odstraniti samo I. C. Mayerjevo hišo, ki jo g. Mayer itak namerava podreti in nanovo zidati in pa odkupiti del Kreč-Svetinove hiše. Odkupiti bi bilo samo dele dveh hiš in to bi mnogo manj stalo, kakor pa ureditev Gradišča in Šelenburgove ulice, katere razširitev je popolnoma izključena. Wolfovo ulico pa bo itak treba razširiti in bi bila lahko dva aktualna problema obenem ugodno rešena.

Odločno pa ugovarjam županovi trditvi, da bi bil kdaj prišel do njega s predlogom, da takoj umaknem pritožbo zoper tramvaj, če se izpelje po Gosposki ulici. Prosim g. župana, da navede, kdaj da sem prišel v tem pogledu do njega. Resnica je samo toliko, da sva se z g. županom sredi Zvezde razgovarjala o neki pravni zadevi, ki jo je zastopal g. župan in v katerem pogledu sva bila oba enakega mišljenja. Nato pa g. župan precej osorno pristavi: »zakaj da razburjam ljubljansko prebivalstvo radi tramvaja«. Nato sem mu odgovoril, da Ljubljančani hočejo imeti tramvaj po Wolfovi in Vegovi ulici, da na ta način dobi zvezo Trnovo in Krakovo. Naravno je, da sem pri tem pristavil, da če se izpelje tramvaj po Wolfovi in Vegovi ulici, v tem slučaju pritožbo takoj umaknem, kar je popolnoma naravno, če se to izvrši, kar pritožba zahteva, ki potem nima nobenega pomena več. Kot posestnik in davkoplačevalec pa bom vendar imel pravico predlagati, kje naj vozi tramvaj.

Ravno tako odločno zavračam županovo trditev, da sem tramvaj zavlačeval s svojimi pritožbami, ker drugače bi se bil že poprej izpeljal in tako lahko celo do Svetega Križa. Tramvaj je zavlačevala mestna občina, ki ni moje in drugih pritožb več mesecev niti predložila banski upravi, pač pa je z delom poprej pričela in je tako mestni magistrat hotel višjo oblast pred odločitvijo postaviti pred izvršeno dejstvo. Mestni magistrat je pritožbe predložil višji inštanci šele na večkratne odločne urgence. Tedaj je krivda ravno na nasprotni strani in se ne more tako sunarično delati krivic.

Glede preureditve parka v Tivoli je popolnoma naravno, da sem kritiziral to, kar g. župan prav daje, t. j. način ureditve tega novega drevoreda. V tem pogledu pa je istega mnenja 90 odstotkov Ljubljančanov. Še enkrat poudarjam, če je komu prav ali ne, da bi se s preureditvijo Tivolija lahko počakalo še precej desetletij, da bi se bil tisti gramoz porabil za potrebne ceste za Bežigradom, Trnovem in drugod, kjer dotični novi posestniki nimajo še nobenih cest in težko oddajajo napravljena stanovanja. Tudi je gotovo gosp.

župan na daljšem potovanju videl, da nikjer ne podirajo dreves in drevoredov, da bi s tem napravili široke ceste brez vsake sence, katere bivši tivolski drevored najbrž nikoli več ne bo imel. Radi tega parka ne bo prišel prav nihče v Ljubljano in gotovo ne bo tam videl tujec »bledih lic« izžemanih najemnikov, kakor piše g. župan, pač pa se bo čudil, da vidi v Ljubljani toliko luksusa, ki ga doma ne vidi in bo iznenaden, da je to mogoče, čeprav so pri nas višje najemnine kakor morebiti v njegovem domačem mestu. Če bi hotel za vzrok povprašati, bi lahko izvedel, da v tem pogledu odprava stanovanjske zaščite ni prav nič škodovala, temveč je dala raznim stanovom zaslužka, ker posestniki pridobljene najemnine, kolikor jo ostane od plačila davkov in doklad, dajo za popravilo in modernizacijo hiš, kar pride v prid vsemu gospodarstvu. Hišnih posestnikov pa tujec na promeni ne bo videl, ker za to nimajo časa na razpolago.

Nerazumljiva mi je končno trditev gosp. župana, zakaj ne delujem za znižanje najemnin, ko so se sedaj znižale občinske davščine. To je najbrže g. župan napisal v preveliki naglici oziroma pomotoma. Občinska doklada se je zvišala lansko leto od 35 na 60 %, tedaj za 25 %, prišla je nanovo banska doklada, ki jo poprej za časa Ljubljanske oblasti nismo imeli, Ljubljano se je spravilo v en cestni odbor z okolico, za kar smo dobili 14 % cestno doklado, prišel je pa še kuluk, ki znaša 20 do 80 % direktnega davka. Če se je gostaščina za par odstotkov znižala, je dejstvo, da kljub temu dobi mestna občina več, ker se je povišala najemnina, vsled česar mestna občina dobi mnogo milijonov več na vodarini in gostaščini kot pa pred znižanjem. Od povišanih najemnin ima v prvi vrsti korist mestna občina sama in če bi najemnine zelo padle, bi se moralo spremeniti vse mestno gospodarstvo in stroške skržiti. G. župan bo videl sam, da v tem pogledu ni imel prav in da ni resnična trditev, da so se davki in doklade znižale, temveč so se faktično visoko povišale. Če je smatral g. župan za potrebno se baviti z mojo osebo, je to stvar njegovega okusa, v kar se pa ne spuščam.

32. redni občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani

(Konec.)

Sedaj se veliko govori in piše o hudi gospodarski krizi. V prihodnjih številkah »Mojega doma« bomo tudi mi o tem napisali nekaj misli. Bojim se, da gospodarska kriza danes še ni na višku, temveč, da se je šele začela. Zato moramo biti pripravljeni, da delamo naprej, da pride mo nazaj v staro življenje, pa naj bi se nam očitalo, da smo konservativni, da nismo moderni. Obstoječe razmere se ne smejo prehitro modernizirati, ampak življenje mora iti polagoma naprej. Omejimo se na res nujno potrebne stvari. Naj se omeji država, naj se omeje banovina in tudi občine. Delajmo z vsemi močmi na to, da prebolimo sedanjo gospodarsko krizo, ki se je začela, potem si bomo že lahko privoščili marsikaj, kar za sedanji čas ni primerno. (Dolgotrajno živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Podpredsednik Janko Jeglič: Izreklam zahvalo g. predsedniku, da se je tako potrudil in nam podal tako izčrpno poročilo, po katerem se bomo vedeli ravnati.

Nato poroča društveni blagajnik gosp. Anton Buković o računskem zaključku za leto 1930., ki se soglasno odobri in izreče blagajniku zahvala za trud in natančno poročilo.

Na predlog g. Ivana Kosa se soglasno izvolijo sledeči posestniki v odbor za leto 1931.: Bahovec Josip, trgovec, Buković Anton, uradnik Kmetijske družbe; Frelj Ivan, višji računski svetnik v pok.; Hrovatin Makso, tiskarnar; Jeglič Janko Nep., šolski ravnatelj v pok.; Jelenič Jernej, tovarnar; Klarman Viktor, višji železniški inspektor v pok.; Kmetec Simon, trgovec; dr. Regali Josip, odvetnik; Sušnik Ivan, kanonik; Tribuč Josip, trgovec; Zemlja Franc, postajenačelnik.

Za računske pregledovalce pa predlagam sledeče gg.: Gjud Aleksandra, brivskega mojstra; Mallis Franceta, krojaškega mojstra in Strniša Antona, sodarskega mojstra.

Predsednik Frelj izvaja:

Hvala lepa za izkazano zaupanje. 15 let bo sedaj, odkar prevzema moja malenkost to organizacijo. Mi se bomo tudi vnaprej trudili po svojih močeh in bomo delali za procvit naše organizacije, vas pa prosim, da nas pri našem težkem in odgovornem poslu podpirate, da ne omagamo. Kdor ima kako željo ali pritožbo, naj se zaupno obrne na nas. Mi mu bomo skušali pomagati, kolikor bo to v naših močeh. Torej še enkrat: hvala vam lepa za izkazano zaupanje! (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Članarina za leto 1932. ostane ista kot je bila l. 1931.

K besedi se je oglasil g. ravn. Ebrič kot delegat glavne zveze hišnih posestnikov, ki govori: Bratje Ljubljančani! Prišel sem, da vas v imenu glavne zveze hišnih posestnikov pozdravim in da pokažem našo solidarnost z vami. Vi ste danes razpravljali o vaših domačih zadevah in mi smo videli, da vaše društvo živi, da se razvija in da vztrajno in uspešno dela. So gotove stvari, ki interesirajo samo Ljubljano, je pa tudi veliko stvari, ki jih ni mogoče rešiti in urediti brez vzajemnega dela. Danes nam je bolj kot kedaj potrebna močna, čvrsta organizacija. Žal, da je med nami še mnogo, da premnogo posestnikov, ki se nočejo odločiti, da bi pristopili k naši organizaciji. V tem oziru bi nam moglo biti zgled delavstvo. Vsi veste, kakšen revež, prava ničla je bil delavec pred 30 in 40 leti. Organizacija ga je pa povzdignila tako, da je delavec danes glavni socialni faktor. Že iz tega zgleda je razvidno, kako potrebna je močna stanovska organizacija.

Samo obžalovati moramo, da naši bratje delavci niso prišli v boljše roke. Mnogi voditelji delavstva so ga zapeljali na kriva pota, ki so diametralno nasprotna temu, kar mi zastopamo, to je, da hočejo razlastiti privatno lastnino.

Gospodje, ni danes prvi poskus komunizma in socializma. Takih poskusov so se vršili že v starih časih, a se niso obdržali, ker je bila temu nasprotna ljudska volja, ker vsakdo hoče imeti svoje. Nobena stvar na svetu človeka ne podžiga tako k delu in varčnosti kot zavest, da dela zase, socialna zavest ni nikdar tako čvrsta, kot tedaj, če je na svetu kolikor mogoče mnogo ljudi, ki imajo nekaj, kar lahko imenujemo svojo last in posest.

Zato nas mora voditi princip, da se bodo socialne razmere zboljšale samo na ta način, da se čim bolj okrepi gmotno stanje našega naroda in da se čim večjemu številu ljudi nudi prilika, da postanejo hišni posestniki. Podpirati moramo materialno in moralno one, ki danes še nimajo svojih hiš, a srčno žele in si prizadevajo, da si jih pridobijo. S tem si bomo pridobili dobre prijatelje, ki so nam danes nujno potrebni.

Bratje in sestre! Osvobodili smo se stanovanjskega zakona, ki nas je toliko let tlačil in dušil, toda ne varajmo se. Danes je vstal proti nam nov protivnik, nov ne-

prijatelj, ki je opasnejši od prvega. Zato nam je danes potrebna jaka, čvrsta organizacija, potrebno nam je intenzivno, vzajemno delo.

Gospoda! Ako bomo znali ravnati z maso naroda, ako si jo bomo znali pridobiti zase, potem bomo močni in se nam ne bo treba ničesar bati.

S pozivom na vztrajno skupno delo vas, gospoda moja, v imenu glavnega saveza kučevalnika v Zagrebu še enkrat najtopleje pozdravljam. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Predsednik Ivan Frelj: Gosp. ravnatelj Ebrič se prav pristrčno zahvaljujem za njegove bodrilne besede, s katerimi nam je orisal, kako se moramo boriti proti najmočnejšemu nasprotniku, to je komunizmu in boljševizmu. Gotovo je, da je boljševizem danes nevarnejši, kot je bil pred časom. Zato si moramo vsi složno prizadevati in pomagati, da se ne razširi ta nevarna svetovna bolezen, ki hoče uničiti vso kulturo in ves svet.

Nato g. ravnatelj Jeglič kot predsednik obširno utemeljuje in razpravlja o potrebi članstva »Samopomoč«, ki se lepo razvija, bančni višji ravnatelj g. Pečanka pa o lastnem denarnem zavodu, ki se je pred kratkom ustanovil.

Na vrsto pride sedaj kot zadnja točka o mestnem proračunu, odnosno o mestnem gospodarstvu. Mislim, da nam o tem ni treba mnogo debatirati, ker je vsakemu znano v kakem stanju se nahaja naše mestno gospodarstvo.

Lansko leto so nam gospodje na magistratu obljubovali, da bodo pri letošnjem proračunu varovali malega človeka in da nam ne bodo nalagali novih bremen. Toda, kakor ste razvideli iz mojega poročila, priobčenega v zadnji številki »Mojega doma«, se to ni zgodilo. V dotični številki so tudi pojasnjene posamezne točke proračuna, pri katerih bi se mogli doseči gotovi prihranki in predlogi, ki sem jih stavil na proračunski seji občinskega sveta. Zato danes teh stvari ne bom ponavljal.

Prepričan sem, da so bili ti predlogi resni in sprejemljivi, samo malo več dobre volje bi bilo treba pokazati. Mislim, da danes ni primeren čas za prevelike investicije in za prekopavanje cest, ampak je treba napraviti samo neobhodno potrebne hodnike, ostalo pa odložiti dotlej, dokler ne pridejo boljši časi in sigurnejša doba.

Treba je vse to, kar zakon predvideva o kuluku, staviti med dohodke. Če bi se to zgodilo, bi se bila lahko občinska doklada na direktne davke znižala na 40, oziroma na 35 %. To se pa ni zgodilo. Iz kakega namena se ni, tega ne vem.

Tudi pri drugih stvareh bi se moglo marsikaj prihraniti. Ne bom se spuščal v posamezna poglavja, pač pa moram poudariti, da so stroški za reprezentacijo mnogo previsoki. Če za banovino zadostuje znesek 200.000 Din, potem bi bilo za našo malo občino, ki ni tako velika, kakor se vedno piše in govori, 150.000 Din pač dovolj. V zadnjem času se mnogo govori in piše o veliki Ljubljani, toda mi tega nikjer ne vidimo. Res se zida precej hiš, toda število prebivalstva ne raste tako, kot v Zagrebu ali Beogradu.

Kar se tiče zadnjega proračuna, naj v splošnem omenim toliko, da bi se mogel pri previdnem gospodarstvu precej zmanjšati, vsled česar bi se tudi doklade primerno znižale. Mestne hiše še vedno izkazujejo 900.000 Din primanjkljaja. Kaj bi bilo, če bi vaše hiše donasale vsako leto manj dohodkov? Pri takem gospodarstvu bi v par letih prišli vsi hišni posetniki na boben. (Klici: Tako je!) Najmanj, kar moremo zahtevati, je to, da se mestne hiše same obrestujejo in vzdržujejo, amortizacija naj se pa raztegne na daljšo dobo. NI-

kakor pa ne gre, da bi morali iz rednega proračuna plačevati vsako leto 900.000 Din primanjkljaja za mestne hiše.

Dalje je treba podvzeti vse korake, da se mestna ženska realna gimnazija čim prej podržavi. Ta gimnazija nima za Ljubljano več onega pomena, kot ga je imela prej, pomenja pa za mestno občino tako breme, da ga trajno ne more več prenašati.

Vodarina znaša 9%, dasi je sedanja podlaga za odmero vodarine določena za 8.000.000 Din višje kot prej. Vodarina izkazuje danes 3.000.000 Din čistega dohodka, a je še za pol milijona prenizko proračunjena. To je odločno preveč in bi se mogla vodarina vsaj za 1% znižati.

Nadaljnja pereča točka je veselčni davki. V knjigi, ki jo je izdalo mestno načelstvo, čitamo na strani 75, da se od kinopodjetij lahko pobira mestna davščina po 25% od vstopnic, pobira pa samo 8%. (Klici: Čujmo, čujmo!) Zakaj se pobira manj, ne vem. Tudi bi ne trdil, če ne bi bilo to zapisano v knjigi, ki jo je izdalo mestno načelstvo.

V zadevi mestnih podjetij se sklicujem na poročilo načelnika, ki sam pravi, da se mestna podjetja ne morejo rentirati, če se delo ne uredi tako, da bodo zaposlena celo leto. Sedaj se pa mestne vožnje oddajajo privatnikom, mestni konji so pa pozimi popolnoma nezaposleni in tudi šoferji nimajo nobenega dela. Če se tako dela, potem je nemogoče, da bi bila mestna podjetja aktivna.

Druga važna točka je ljubljanski tramvaj, ki se prav sedaj gradi na razne strani. Jaz res ne razumem, kako bomo Ljubljaničani vse to prenesli. Ne vem, zakaj se gradi tramvaj do Št. Vida. Menda samo zato, da cesto, ki so jo z velikimi stroški tako lepo uredili, sedaj lahko zopet razkopavajo. (Smeh.) Ali je tramvaj v Št. Vid potreben ali ne, v to se ne bom spuščal. Rečem samo toliko, če je potreben v Št. Vid, bi bil še mnogo bolj potreben v Trnovo in Krakovo. (Klici: Tako je!) Skrbelo naj bi se, da bi se tramvaj gradil najprej tam, kjer ga Ljubljaničani potrebujejo. Kdaj bo tramvaj iztekel v Št. Vid, je še v božjih rokah; vprašanje pa je, kako se bo rentiral. Najbrž bo pasiven in bomo morali davkoplačevalci precej plačevati. Da bi dosegel kdaj 3.200.000 potnikov, je skoro izključeno. Pa če bi tudi bil pasiven, bi primanjkljaj vendar lažje plačevali, če bi ga plačevali vsaj zasé, tako bo pa imela dobiček od tramvaja samo okolica, ker bodo zemljišča na vrednosti pridobila. Zagreb n. pr. tudi gradi tramvaj, a ga gradi samo zase, za mestne potrebe. Pri nas je pa ravno narobe. Na Bežigrad in v svetokriški okraj se tramvaj ne gradi, dasi bi bil tam z ozirom na število prebivalstva nujno potreben.

Kako se bo promet vršil, v to se ne spuščam. Omenim samo, da se je mestna občina spustila v avtobusne vožnje v Kamnik, a je po dveh letih srečne ali nesrečne vožnje morala to opustiti in je pri tem vožnjem poskusku precej zgubila. Sicer se merodajni gospodje izgovarjajo, da je to podjetje last maloželezniške družbe, a to na stvari ničesar ne spremeni, ker ima mestna občina v rokah 2/3 akcijske maloželezniške družbe. Za koliko so bile prodane tiste stare škatle, ne vem, vem pa, da privatni podjetniki še danes obratujejo in dobro uspevajo, čeprav morajo pri vsaki vožnji v mesto plačati po 10 Din, medtem ko mestna občina ni plačala nič. Nisem Magistrov akcionar, kakor je nekdo trdil, češ, da radi tega zagovarjam privatne podjetnike, ampak poudarjam samo, da privatni podjetniki lahko uspevajo, medtem ko mestna občina ne more.

Glede tramvaja sem predlagal, oziroma želel — ne radi moje hiše, ker radi

moje hiše je vseeno, kje se gradi — da bi se kako izpeljal mimo frančiškanov ter pritegnil univerzo in razne urade. Proga, po kateri se tramvaj sedaj gradi, gotovo ni primerna. Mislim, da bo moral pri vsaki hiši stati en stražnik, ki bo pazil, da se ne pripeti kaka nesreča. Seveda je sedaj prepozno. Ker se niste dovolj zganili, se je vse lahko samovoljno napravilo, ne da bi se zaslišala večina prebivalstva in bi se upoštevale njegove želje. Kolikor sem informiran, se je policija izrekla proti sedanji progi, češ, da ne more prevzeti nobene odgovornosti za redni in neovirani promet. Za mojo osebo nimam prav nobenega interesa, če gre tramvaj tam in kako se bo obnesel. Toliko pa lahko rečem, da je za sedanji čas popolnoma nepotrebno ceste razkopavati in tisti šoder prevažati v Tivoli. Če ga že morajo kam izvoziti, naj bi ga izvozili raje za Bežigrad, v Trnovo in v Krakovo, kjer ni nobenih cest, da ljudje še do svojih hiš ne morejo.

Tisti material, ki ga sedaj dovažajo v Tivoli, ne bo dosegel drugega, kot da bo na sredi dobro posuto, na obeh straneh bo pa breg. Prejšnje sence ne bo, tistih 50.000 cvetic, o katerih je pisal »Slovenski Narod«, tudi ne bo. Napravila se bo samo cesta, ki bi bila dovolj široka celo za Pariz, ne pa samo za našo malo, skromno Ljubljano.

Bojim se, da bo Ljubljana radi vseh teh del zašla v popotresno dobo, ko je bilo vse uničeno. Toda tista popotresna doba je bila v primeri z današnjo prav dobra. Takrat, ko je bilo vse uničeno, so znašale občinske doklade 6%, danes jih pa imamo 60%, poleg mnogih drugih dajatev, ki jih takrat niso poznali. Zato želim, da bi ta doba, v kateri hočejo prenoviti vso Ljubljano, ne postala za nas prava katastrofa. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Pri slučajnostih se oglasi k besedi g. vladni svetnik dr. Lovro Požar:

Častiti gospodje zborovalci! V društvenem glasilu »Moj dom« ste čitali razne stvari o našem mestnem gospodarstvu in tudi precej ostro kritiko o njem. Kritika je danes zelo težavna, skoro nemogoča stvar. V današnjih razmerah si vsakdo premisli, preden javno izreče kako kritiko, in se tudi najmanjša kritika o javnem gospodarstvu lahko napančno tolmači.

Zato je tembolj razveseljivo dejstvo, da imamo v zadnjem času v mestnem občinskem svetu vsaj enega človeka, ki si upa reči, da tako gospodarstvo ne gre naprej, da mora pri takem gospodarstvu vse vrag vzeti, in ki si upa na odločujoče gospode apelirati, naj se vendar usmilijo ubogih davkoplačevalcev. Pri svojem delu in trudu nima nikogar na svoji strani. Ne govorim o tistih, ki nič ne plačujejo. Tem je pač lahko vseeno, kako se gospodari. Čudim se pa tistim, ki morajo sami plačevati visoke davke in nositi neznosna bremena, da se ne zganejo in puste, da ostane njegov glas, glas vpijočega v puščavi.

Gospoda moja! Mi, ki opazujemo sedanje gospodarsko življenje in ga primerjamo s prejšnjim, lahko presodimo, kako velika razlika je med nekdanjim in sedanjim gospodarstvom. Po potresu sem bil 9 let v občinskem svetu, in sicer v zelo važnih odsekih ter dobro vem, kako se je takrat gospodarilo. Takrat niso potovale drago plačane deputacije po vsem svetu. Takrat smo varčevali in gledali na vsak krajcar, kako naj ga izdamo, da bo več zalegel. In tako smo srečno preboleli težke posledice strahovitega potresa. Danes pa nihče ne gleda na to, ali se varčuje ali ne, nego vsak pravi: »Denar sem, če ga ni, ga pa dobimo! Gospoda moja! Tako danes v splošni gospodarski krizi

Okusna in zdrava je KOLINSKA KAVA

ne more iti naprej in se tudi ne more dobro končati. (Klici: Res je!)

O tramvaju se ne more mnogo govoriti, ker ima vso stvar v rokah posebna družba, in en sam občinski svetnik tudi ne more veliko narediti. Rečem samo to, da je naravnost sramota in pomanjkanje pietete do mrtvih, ko nas n. pr. o vseh svetih pustijo gaziti blato k Sv. Križu! Če je tramvaj kje potreben, je potreben k Sv. Križu, kamor hodi vedno toliko občinstva, kakor po malokateri drugi cesti.

Gospoda moja! Mislim, da storimo svojo dolžnost, če edinemu zastopniku, ki ima pogum v občinskem svetu reči: Gospoda, varčujemo! Ne nakladajte bremen, ki jih prenašati ne moremo, ne razsipajte denarja davkoplačevalcev na tak način, izkažemo svoje zaupanje. Našemu predsedniku izkažemo zaupanje s tem, če rečemo, da on govori v imenu 2000 posestnikov ter ga prosimo, naj vedno in pri vsaki priliki povzdigne svoj glas za koristi Ljubljane, za koristi davkoplačevalcev. Mi mu zaupamo in rečemo, da stojimo za njim. (Dolgotrajno burno pritrdjevanje in ploskanje.)

Predsednik Ivan Frelj: Hvala vam lepa za lepe besede in laskavo priznanje! Žalibog, da nisem dobil v občinskem svetu na svojo stran gospodov, ki bi me podpirali pri mojem prizadevanju. Toda kljub temu ne bom odnehal in si bom po vseh močeh prizadeval, da varujem koristi hišnih posestnikov. Hišni posestniki imajo v prvi vrsti interes na procvitu in prospevanju Ljubljane. Oni ostanejo tu, drugi pa napravijo dolgove in gredo. (Klici: Tako je!) Hišni posestniki, ki imajo svoje hiše, morajo gledati na to, da se varčuje. Denar, ki ga dobimo od svojih hiš, obrnemo zopet v prid drugim stanovanjem. Če svoje hiše popravljamo, podpiramo s tem obrtnike, trgovce in delavce. Hišni posestniki nismo tisti, ki bi samo nalagali denar na visoke obresti, marveč z dohodki svojih hiš podpiramo vse stanove. Zato smo pa tudi upravičeni, da pazno zasledujemo, kako se pri občini gospodari. Kar je nujno potrebno za razvoj in prospek Ljubljane, to naj se napravi, eksperimentirati se pa ne sme. Seveda je pa pri vseh delih treba upoštevati tudi gospodarsko, zmožnost davkoplačevalcev. Izvrše naj se samo res neodložljiva dela, odložljiva naj se pa odlože na boljše čase. (Klici: Tako je!)

Zato bom vztrajal na svojem mestu in bom delal z vsemi močmi na to, da se kolikor mogoče izboljša slabo gospodarsko stanje našega mesta. (Viharno odobravanje in ploskanje.)

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključim predsednik lepo uspelo zborovanje in se zahvali za udeležbo in pazljivost, s katero so sledili zborovalci razpravam.

Odpis zemljarine ob elementarni škodi

Vsako leto, osobito v tem letnem času, zadenejo našega kmetovalca različne elementarne nesreče, zlasti po toči. Zaradi škode, prizadete posevkom in drugim pridelkom po elementarnih neizgledih, se sme delno odpisati osnovni davek od zemljišč.

Osnovni davek na dohodek od zemljišča se sme odpisati: a) neglede na površino, če je letina poškodovane parcele uničena za več nego četrtino z ognjem, požarom, vodo, točo, poljskimi miši, rastlinsko ušjo in kobilicami; b) če je prizadel škodo drug izreden in neodvraten dogodek brez lastnikove krivde, n. pr. mraz, vihar, orkan, velika suša itd., toda samo, če ni zadel le posameznih parcel, ampak cele pokrajine. Poškodba za več nego četrtino letine je tudi v tem primeru pogoj za odpis vsake poškodovane parcele v dotični krajini.

Osnovni davek na zemljišče se ne odpiše, če je nastopila elementarna nezgoda takrat, ko so bili kmetijski pridelki že požeti. Za davčni odpis je pogoj, da je nastopil elementarni dogodek pred žetvijo ali med njo, ne pa po njej. Zaradi tega se odpis davka dovoli le, če je nastopil elementarni dogodek takrat, ko so bili poljski pridelki že požeti (oddeleni od tal), toda so bili še na polju.

Če se kako zemljišče v letu po gospodarskem običaju dvakrat obdela, se oceni prva obdelava z dvema tretjinama, druga pa z eno tretjino letine.

Pri mešanih obdelavah (n. pr. vinograd s sadjem, koruza s fižolom, rž z deteljo itd.) se oceni poškodba glavnega ploda, odnosno pridelka, z dvema tretjinama, postranskega ploda pa z eno tretjino, če sta res oba uničena.

Odpis davka se ravna po velikosti škode, prizadete letini zemljišča, in sicer: 1.) Če je poškodovana več kakor četrtina, a manj kakor polovica letine, se odpiše 25 % letnega osnovnega davka. 2.) Če je poškodovana polovica, a manj kakor tri četrtine letine, se odpiše 50 % osnovnega letnega davka. 3.) Če je poškodovana vsa letina, se odpiše ves osnovni letni davek dotičnega zemljišča.

Da se ne izgubi pravica do odpisa davka, se mora prijaviti vsaka škoda, ki je bila prizadeta po elementu in ki daje pravico do odpisa davka, brez takse, najdalje v osmih dneh od dne, ko se je škoda opazila.

Prijava mora vložiti v primerih pod a) davčni zavezanec sam ali njegov pooblaščenec; v primerih pod b) jo lahko vložijo oškodovani davčni zavezanci skupno, vložijo pa jo lahko tudi občinsko oblastvo samo.

Prijave se morajo vlagati pri pristojni katastrski upravi (ne pa pri davčni upravi) lahko tudi po pošti.

V prijavi, če je individualna, to je, če jo vložijo posamezni posestnik, je treba točno označiti poškodovane parcele in navesti občino, vas in kraj, kjer leže poškodovane parcele; če je prijava skupna, je treba navesti, kateri in kolik del okoliša je poškodovan. V vsakem primeru mora (morajo) navesti vložitelj (vložitelji) pri-

jave, čas in vrsto elementarne nezgode in prijavo podpisati. Prijave, ki so prispele tako pozno, da se po mnenju oblasti škoda ne da več ugotoviti, se morajo kot prepozno izročene takoj zavrniti. Zoper tak odlok je dopustna pritožba na finančno direkcijo v osmih dneh od dneva obvestila.

Škodo ugotovi na licu mesta komisija, ki je sestavljena iz enega uradnika katastrske uprave in dveh članov občine.

Ocenjevanju škode mora prisostvovati zaradi potrebnih pojasnil starešina vasi (župan), če ga vas ima, in pa oškodovani davčni zavezanec.

Da bodo vedeli davčni zavezanci vlagati prijave na pravilni naslov, navajamo še, pod katero katastrsko upravo spadajo področja posameznih davčnih uprav v Dravski banovini:

Področja davčnih uprav Ljubljana mesto, Ljubljana okolica, Kamnik, Litija, Logatec in Višnja gora spadajo pod katastrsko upravo v Ljubljani; področje davčne uprave v Novem mestu ima tudi katastrsko upravo v Novem mestu; področja davčnih uprav Kranj, Radovljica in Škofja Loka spadajo pod katastrsko upravo v Kranju; področja davčnih uprav Kočevje in Čabar pod katastrsko upravo Kočevje; področja davčnih uprav Brežice in Krško pod katastrsko upravo Krško; področja davčnih uprav Celje, Laško, Konjice in Šmarje pri Jelšah pod katastrsko upravo v Celju; področja davčnih uprav Slovenjgradec, Prevalje, Gornji grad in Šoštanj pod katastrsko upravo Slovenjgradec; področja davčnih uprav Maribor in Slovenska Bistrica pod katastrsko upravo Maribor; področja davčnih uprav Ptuj, Ormož, Ljutomer in Gornja Radgona pod katastrsko upravo Ptuj in področja davčnih uprav Murska Sobota in Dolnja Lendava pod katastrsko upravo Murska Sobota.

Iz naših organizacij

Studenci pri Mariboru.

Dne 10. maja t. l. se je vršil redni občni zbor društva tukajšnjih hišnih posestnikov ob navzočnosti prav lepega števila članstva, na katerem se je med drugim izvolil tudi večinoma novi odbor. Dosedaj je namreč bila navada, da se je na vsakem občnem zboru predlagal neizpremenjen stari odbor. Proti temu sistemu so sicer nekateri člani društva ugovarjali, ali predloga za izpremembo pa niso nikoli stavili.

Že ob otvoritvi občnega zbora in poročilu funkcionarjev se je opazilo dvojno nasprotujoče si gibanje glede sestave novega odbora, zato se je stavil predlog, da se izvoli volilni odbor za izdelavo liste novega odbora.

Ta odbor je sestavil listo novih odbornikov, na kateri je med drugimi starimi odborniki manjkala tudi dosedanja predsednik g. Ulrich. Ker je vsled tega nastalo med zborovalci prerekanje, je stavil g. Belšak Janko predlog, da se predlagana lista da na glasovanje in od zborovalcev sprejme, gospoda Ulricha pa kot 30letnega člana in kot 25letnega predsednika našega društva izvoli častnim članom društva hišnih posestnikov v Studencih in okolici ter se mu v znak izvolitve in spoštovanja podeli častna diploma. Na stavljeni predlog se je sprejela nova lista odbornikov soglasno, predlog za imenovanje častnim članom pa se je sprejel z navdušenjem od vseh zborovalcev, s tem je bil nastali spor namah poravnal.

Za novega predsednika je sedaj izvoljen g. Novak, ki ima že dolgoletne izkušnje in je med hišnimi posestniki vsestransko zelo priljubljen, podpredsednikom pa

g. Belšak, tajnik g. Vogelnic, blagajnik g. Korošec, odbornikom pa gg.: Kaiser Albert, Špurej, Ratajc, Grein, Breclj, Černejšek, Mikek, Omulec in Vokač Srečko.

Sprejela se je tudi spomenica za Pokrajinsko zvezo v Ljubljani za posredovanje glede odprave kuluka v sedanji obliki v Dravski banovini in predlog, da se pri sedanjem društvenem odboru začne voditi tako zvana črna knjiga, v katero se vpišejo vse one stranke, katere so splošno na slabem glasu glede vedenja in morale in katere se neprenehoma tožarijo s svojimi hišnimi gospodarji. S tem se bo ukinil dotok slabih strank v naš kraj.

Tudi je bil sprejet predlog, da društvo hišnih posestnikov v Studencih in okolici organizira vse stare in nove hišne posestnike, ker le v skupnosti bo moč, s katero lahko nastopamo v obrambo naših pravic in osebne lastnine.

Želeti bi bilo, da se ta dva predloga posnemata ne samo od hišnih posestnikov v Studencih, nego po celi državi.

Studenci pri Mariboru.

Po sklepu občnega zbora društva hišnih posestnikov so se hišni posestniki in posestnice zbrali dne 6. junija t. l. ob 20. uri v okrašeni dvorani gospoda Špureja, da proslavijo 30letnico zvestega članstva in 25letnico predsedstva našega društva, katero je slavil ta večer g. Ulrich Anton, bivši predsednik. Tej redki slavnosti so se odzvali brez razlike vsi povabljeni, med njimi tudi Zvezni predsednik in predsednik ljubljanskega društva hišnih posestnikov g. Frelj in podpredsednik mariborskih hišnih posestnikov g. Sachs.

Ob 21. uri je podpredsednik g. Belšak Janko s pozdravom na navzoče otvoril slavnostni društveni večer ter nato proti slavljenju recital sledeči nagovor:

Velecenjeni g. Ulrich!

Zbrali smo se danes hišni posestniki in posestnice, da proslavimo Vašo 25letnico, odkar ste kot predsednik prevzeli vodstvo društva hišnih posestnikov v Studencih in okolici in da proslavimo 30letnico Vašega zvestega članstva našega društva.

Dolga in trnjeva je bila pot, po kateri ste vodili nas in naše društvo in marsikatera bridka ura Vam je zagrenila Vaše življenje. Doživeti ste morali nešteto razočaranj pri neumornem izvrševanju dolžnosti, katere Vam je nalagalo društvo, člani in obstoječi zakoni.

Zasluge, ki ste si jih stekli za društvo in katere krasijo Vaše dosedanje življenje, se ne morejo poplačati z zakladi, temveč sprejmite v znak naše hvaležnosti in spoštovanja do Vas častno diplomu iz rok sedanjega predsednika. Ta častna diploma naj priča, da Vaše dosedanje delo ni bilo brezplodno za društvo hišnih posestnikov, temveč vsestransko plodovito.

V imenu društva kakor tudi vseh navzočih častitam, g. Ulrich, ter Vam kličem iz dna srca: Na mnoga leta Vas Bog živi!

Za tem je g. predsednik Novak s kratkim nagovorom in čestitko slavljenju izročil krasno izdelano častno diplomu in gdč. Brecljeva v ginjenem pozdravu lep šopek duhtečih vrtnic in nageljčkov. Vsi navzoči so slavljenju zaklicali: Bog Vas živi! Slavljenec sam pa trenutno ni mogel najti prave besede od veselja nad ovacijami, katere so mu navzoči prirejali.

Zvezni predsednik g. Frelj je nato navzočim v prav lepih besedah orisal dosedanje delovanje g. Ulricha ter omenil, da presegajo razni predlogi in dopisi tega društva pod vodstvom g. Ulricha prav daleč vsako drugo društvo hišnih posestnikov naše pokrajine in da so se na osnovi teh predlogov obravnavale razne težnje in želje hišnih posestnikov na merodajnih

mestih. Omenil je, da si šteje v čast, da zamore biti navzoč pri tej izredni slavnosti v imenu Pokrajinske zveze in kot član centralnega odbora društva hišnih posestnikov v Jugoslaviji ter častita g. Ulrichu na odlikovanju za njegove zasluge, častita pa tudi odboru društva hišnih posestnikov v Studencih in okolici in vsem navzočim, da znajo ceniti zasluge moža, ki je posvetil vse svoje moči borbi, v najtežjih časih privatne lastnine.

Predsednik društva mariborskih hišnih posestnikov g. Sachs je v imenu svojega društva v jedrnatem nagovoru častital slavljenca ter ga prosil, da ostane še vnaprej naš dober svetovalec, za kar mu bodo ostali hvaležni vsi posestniki privatne lastnine.

Govoril je tudi najstarejši član našega društva g. Vokač Srečko, kateri je med drugim omenil, da on, kot edini še živeči ustanovni član društva hišnih posestnikov v Studencih, najiskrenejše pozdravlja gosp. Ulricha ter mu častita na odlikovanju, katerega si je zares zaslužil od našega društva.

Nazadnje se je g. predsednik Novak posameznim govornikom prav lepo zahvalil za njih lepe in temperamentne govore ter napil slavljenca, kakor tudi navzočim, z gromkim: Bog živi!

Razno

Uradne ure Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani kakor tudi Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani so do nadaljnjega od 9. do 13. ure. Predsednik je članom na razpolago od 9. do 11. ure in se zamore samo v tem času telefonično z njim razgovarjati. Popoldan je predsednik velikokrat zadržan vsled raznih sej, vsled česar ne more biti strankam na razpolago.

Pameten sklep. Občinski svet celjski je pred kratkim napravil dva važna sklepa. Prvi sklep se glasi, da občinski svetniki kot podjetniki ali obrtniki ne smejo dobiti nobenih del od mestne občine celjske. Velike važnosti je tudi drugi sklep, da ne bodo smeli odslej občinski odborniki, ki so odvetniki, niti zastopati občine napram strankam, niti strank napram občini.

Kdo je imel prav? Leta 1917. je Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani vložilo pritožbo proti občinskemu sklepu, da se dovoli mestnim uslužbenkam možitev. Radi tega je bilo društvo napadeno v nekem ljubljanskem dnevniku, češ, da so to starokopitni in nemoderni nazori. Po 14 letih pa je sedanji občinski svet napravil sam enak sklep, s katerim mestne uslužbenke izgube službo, če se omože. Kdo je tedaj imel prav?

Priporočamo vrtnarstvo

IVAN ŠIMENC

Ferdo Primožič
mizarstvo in parketarstvo

Ljubljana, Trnovski pristan št. 4

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, Dobava in polaganje parketov, popravila in struženje starih parketov.
Delo solidno! Cene zmerne!

Občinski svetnik Frelih Ivan je stavil v zadnji seji občinske uprave ljubljanske sledeče samostojne predloge:

1.) Glede naprave ceste oziroma dohoda k novim hišam na desnem bregu nove struge Gradaščice med Kolezijo in Vičem, dalje naprava tamkaj električne razsvetljave in vodovoda, ker stanovalci z veliko težavo pridejo do svojih hiš in stanovanj.

2.) Glede naprave kanalizacije v Hradeckega vasi v spodnjem delu ceste, ker je to nujno v higijenskem in sanitarnem oziru.

3.) Predlog glede naprave oziroma odstranitve nekaterih pokvarjenih uličnih napisov, kakor Trubarjev park itd.

4.) Predlog glede ureditve vrta pri Dramskem gledališču, ki se nahaja v skrajno zanemarjenem stanju in raste tam samo plevel.

5.) Predlog radi premestitve barak iz mestne gramozne jame ob Vodovodni cesti in glede prepovedi postavitve še kake barake na tem prostoru.

6.) Ponovni predlog radi popravila ograje ob Grubarjevem kanalu, ki je skrajno zanemarjena in obstoji že nevarnost za pasante.

Vsak predlog je stvarno in dobro utemeljen.

Odpoved stanovanj in prostorov sodnijskim potom. Ponovno smo primorani opozarjati naše člane, da sodišče izvrši deložacijo najemnika samo na podlagi sodne odpovedi. Tudi če stranka sama odpove, je umestno, da ji gospodar tudi v tem slučaju sodno odpove, če hišni lastnik nima sigurnosti, da se bo stranka ob odpovednem roku faktično tudi izselila. V slučaju nesodne odpovedi hišni lastnik stranko samo lahko toži na izpraznitev, kar pa je zvezano s tožbo, ki je lahko večkrat dolgotrajna. Na podlagi ustne ali pismene med-

sebojne odpovedi, pa hišni lastnik ne zamore nikoli predlagati deložacije. Potrebne tiskovine za odpoved se dobe v naši društveni pisarni.

Samei, ki so lastniki hiš in oproščeni zgradarine, niso oproščeni davka na same, kakor je odredil oddelek za davke pri finančnem ministrstvu v Beogradu.

Važno novo gospodarsko organizacijo v Ljubljani so ustanovili ljubljanski trgovci pod imenom »Kreditna zaščita«. Namen tega novega društva je informiranje svojih članov o kreditnih razmerah njihovih odjemalcev, oziroma klientov, nadalje zavarovanje pred neracionelnim kreditiranjem in pred nesolidnimi odjemalci. Do take samopomoči smo primorani tudi hišni lastniki, ki se vrši na ta način, da se slabe plačnike sporoča v naši društveni pisarni, kar pa, žal, naši člani večinoma ne vpoštevajo.

Pravilnik za izvrševanje zakona o davčnih in taksnih olajšavah za hotelsko industrijo je objavljen v »Službenih Novinah« z dne 6. junija t. l. skupno s seznamom klimatskih in turističnih krajev, ki uživajo ugodnosti tega zakona. Na ta pravilnik opozarjamo vse interesente, zlasti iz onih krajev, ki so proglašeni kot turistični kraji in kjer veljajo sedaj za gradnjo novih hotelov in prenočišč kakor tudi za adaptacijo dosedanjih znatne davčne ugodnosti. Pravilnik je stopil z dnem objave v veljavo. V roku 60 dni od uveljavljanja pravilnika se imajo vložiti prošnje za znižanje davka, in sicer za vse objekte, ki so bili od dneva uveljavljanja zakona, t. j. od 19. julija preteklega leta, do objavljenja pravilnika dovršeni ali adaptirani. Pravilnik vsebuje v čl. 9. podrobne določbe in predpise glede gradnje in opreme hotelov, gostiln in restavracij, ki so pogoj za doseg davčnih ugodnosti. Rok za vlaganje dotičnih prošenj poteče brezpogojno dne 5. avgusta t. l., na kar prizadete posetnike nujno opozarjamo.

Poziv

k vložitvi prijav dohodkov od zgradb za odmero zgradarine za davčno leto 1932. v letoviščih in zdraviliščih.

Oddelek za davke ministrstva financ v Beogradu je izdal dne 22. julija 1931. pod števil. 52165 poziv vsem davčnim upravam v državi, da morajo hišni posestniki v letoviščih in zdraviliščih vložiti prijave dohodkov od zgradb za odmero zgradarine za leto 1932. v času od 1. do 31. avgusta 1931.

Natančnejša navodila glede naprave davčnih prijav, kakor tudi imena dotičnih letovišč in zdravilišč, so natisnjena v »Mojem domu« števil. 7—8 iz leta 1930. Davčne prijave je treba v toliko izpopolniti, da se mora pri vsakem posetniku na prvi strani navesti, če je dotični lastnik oženjen, število otrok, odnosno če je samec. Vsa nadaljnja pojasnila, kakor tudi tiskovine, se dobe v naši pisarni.

Stavbenik
Ivan Štokan
gradbeno podjetje
Ljubljana
Kolezijska ulica št. 7.

Se priporoča za vsa v gradbeno stroko spadajoča dela.

Priznana solidna izvedba.

Hranilnica in posojilnica hišnih in zemljiških posestnikov Ljubljana, Salendrova ulica št. 6

Sprejema vloge na knjižice proti 5 1/2% brez odpovedi, proti 6 1/2% na 3mesečno odpoved. — Obrestovanje od dneva vloge do dneva dviga. — Rentni davek plača hranilnica sama. — Daje posojila pod ugodnimi pogoji

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

Ljubljana - Prešernova ulica št. 50

(v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon št.: 2040, 2457, 2548,
interurban 2706, 2906

Izvršuje vse bančne transakcije
v tu- in inozemstvu
Safe-depositi

Ustanovljena leta 1889

Telefon št. 2016, 2616 Rač. poštne hran. 10.533

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

Ljubljana - Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 420 milijonov dinarjev.

Sprejema vloge na hranilne knjižice
kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti naj-
ugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje
zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v
tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi te-
kočega računa, je večje kot kjerkoli drugod,
ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega
premoženja še mesto Ljubljana z vsem pre-
moženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega
nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih,
župnijski uradi cerkveni in občine obč. denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje
prihranke največ v naši hranilnici, ker je
denar tu popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki
obrestni meri na posestva in menice.

RENTNI DAVEK

od vložnih obresti plačuje hranilnica sama,
tako da vlagatelji dobe polne obresti brez
odbitka.

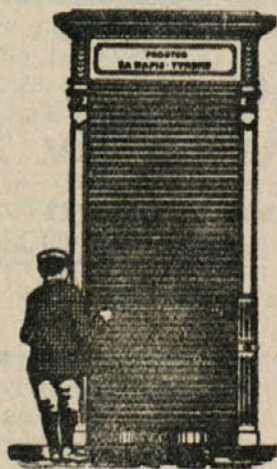
Ustanovljeno leta 1879 Telefon št. 2553

Ključavničarstvo

Avgust Martinčič

Ljubljana, Rimska cesta št. 14

Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih
valčnih zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih jeklenih valčnih zastorov
in njihovo popravo po konkurenčnih cenah ter ima
vse pripadajoče blago stalno na skladišču. Izdeluje
in se priporoča za naročilo solčnih plaht, okrižij
vsake vrste od preproste do najbogatejše izpeljave,
skarjasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije
raznih vrst, razno okovje, železna vrata in okna,
okrogle železne stopnice, predpečnike iz železa in
bakra itd. — Stalna zaloga štedilnikov v priznani
vestni in solidni izvršitvi!

Trgovina z železnino na drobno in debelo

pod tvrdko

Jos. Zalta & Co.

se nahaja

v lastni hiši na Dunajski cesti 9.

Dolgoletna praksa v tej stroki, bogata iz-
kušnja, izredna izbira blaga, bodisi kuhinjske
posode, orodja za vsako obrt, železo
za kovanje, stavbni material, cement,
traverze itd., naj bo zagotovilo vsakemu,
da bo vseskozi postrežen z največjo pažnjo
in skrajno nizkimi cenami.

Kar najvljudneje vabim vse, da si ogledate
brez obveze bogato zalogo, ter se pripo-
ročam vdani

Josip Zalta.

Egidij Šušteršič

Ljubljana, Križevniška ulica št. 6

se priporoča za izvršitev

vseh slikarskih del
po najmodernejših vzorcih in
ugodnih cenah

HERAKLITNE PLOŠČE

najidealnejše lahke plošče za vmesne
stene, stropne, podstrešja, izolira vlago,
zvok in gorkoto.

Zahtevajte prospekt!

Zaloga:

»MATERIAL«

trg. dr. z o. z.

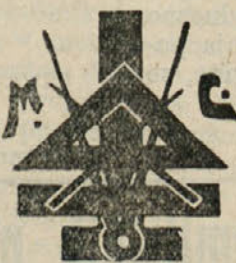
Ljubljana - Dunajska cesta 36

Telefon 27-16

IVAN KRIŽNAR

Ljubljana, Hrenova ul. 9

Splošno krovstvo

Stavbeno podjetje

MATKO CURK

LJUBLJANA MIRJE 1-3

se priporoča za vsa
v to stroko spada-
joča dela.

Telefon števil. 2095

Inserirajte v „Mojem Domu“!

Stavbno podjetje

A. MAVRIČ

Ljubljana, Vegova ul. 2

Telefon 33-82

se priporoča za vsa v to
stroko spadajoča dela

Zavarovalnica in pozavarovalnica

„TRIGLAV“

Generelno zastopstvo za Slovenijo

v Ljubljani, Dalmatinova 11. Tel. 2929

priporoča članom društev zavarova-
vanja vseh vrst osobito pa proti
škodam vsled požara, vloma, raz-
bitja šip ter zakonitega jamstva.

V poslednjih 5 letih izplačane škode
Din 108,326.901.-. Polno vplačana
delniška glavnica Din 6,000.000.-.
Sklenite vedno vsako zavarovanje
samo pri našem domačem zavodu

FRANC FUJAN

splošno krovstvo

Ljubljana, Galjeva št. 9

MATIJA TERLEP

Ljubljana 7, Sv. Jerneja cesta

priporoča svoje podjetje, kovanje konj,
vozov in kolarstva

BRATA ROŽIČ

sobno-dekorativno slikarstvo,
stavbeno in pohištveno
pleskarstvo

Ljubljana, Vegova ul. 8.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA C.

je prva slovenska zavarovalnica

SPREJEMA:

v požarnem oddelku: Zavarova-
nje vseh poslopij in premakljivih pred-
metov, ki se poškodujejo po ognju,
strelu in eksploziji svetilnega plina, cer-
kvene zvonove proti razpokam, steklo in
in zrcala proti ubitju, po znano nizkih
cenah. V življenjskem oddelku:
zavarovanje na doživetje in smrt v vseh
sestavah, zavarovanje na otroško doto,
rentna in ljudska zavarovanja pod naj-
ugodnejšimi pogoji.